מסורת הש"ם

משכב ומושב הל' ה ופ״ח מהל' איסורי ביאה הל' מי קפד סעיף ט: נה ג טוש"ע שם סעיף ח: בר ג פוט עשף חד. בר ד מייי פייח מהלכות איסורי ביאה הלי יד סמג לאון קיא טוש"ע י"ד סיי קפו סעיף ה וסעיף ו

בו ה מיי׳ שם הל' יד ופ"ג מהלכות משכב ומושב

האכחת משכב ומושב האכה ט: בח ו מיי׳ פ״ד מהלכות איסורי ביאה הל׳ יז סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפו סעיף ב בהגה"ה:

תום' הרא"ש (המשך) הלכך כותיה קי"ל דוסתות דרבנן וכן סבר ר' יוחנן לעיל וכן פסק בשאלתות דרב אחאי ור״ח. ועוד דקי״ל כר׳ יהושע לגבי ר׳ אליעזר וכמו חכמים לגבי אליעוד דכמד דוכמים לגבי רבי מאיר אע״ג דפליגי לקמן רשב״ג ור׳ וקי״ל הלכה כר׳ מחבירו הא פליגי נמי אחריני בהנך ברייתות. . ועוד דהא דחיק רבינא דהוא ועוד דהא דחיק ובינא דהוא בתראה למימר דכ"ע וסתות דרבנן ולא קי"ל כמתני דהיתה במחבא. ואע"ג דקתני רישא הגיע שעת יסתה ולא בדקה טמאה הא אמרי׳ לקמן פ׳ בנות כותים כולה ר״מ היא ועל זה יש ילא בדקה בשעת וסתה ומצאה בדקה טהורה דטהורה ודאי: **מאי** לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר וסתות דאורייתא ומר סבר וסתות דרבנן הלכך תולין בהדם דמחמת מכה בא. תימה לי אם יש לה מכה זמן ארוך וכי כל הדמים שתראה יהיו טהורין וכי בשביל הכאה נסתלקו רמי המקור. וצ״ע: **במקור** מקומו טמא קא מיפלגי. ורשב"ג לטעמיה דאמר וו שב"ג לטעמיה יחמה לקמן בריש תינוקת דם טמא דאתי דרך מקור ואין לדמותו לטומאת בית הסתרים דשמא הלכה למשה מסיני תדע דהמקור טמא אע״ג דהאשה נמי טהורה: ב"ש אומרים טהורה: ב"ש אומרים צריכה שני עדים. פי׳ שניהם לאחר תשמיש אחד לו ואחד לה כותיה דמתני׳ ראחו לוו בווניו ובות דלעיל דרך בנות ישראל לשמש בשני עדים ופליגי לשמש בשני עוים ופליגי ב״ש וב״ה בהנך שני עדים ב״ש סברי צריך לעיין בהן בכל תשמיש ותשמיש. וכ״ה סברי יבדקו בהז בכל תשמיש ותשמיש ואין צריך לראותם עד אור הבוקר ובעד דלפני תשמיש לא איירי בהו. ורבי׳ שמשון^{d)} פי׳ לב״ה אחד לפני תשמיש ראשון ואחד לפני תשמיש אשרן ראות לפני תשמיש אחרון, וקשה לפי׳ מה היא יודעת כמה פעמים תשמש ביי ייי כשחרית תבדוק ואנן בדיקה . רלאחר תשמיש בעי׳ אולי ראתה מחמת תשמיש וליכא לאסשויי לפי׳ רבינו לאקשוי לפי' רבינו שמשון⁶) לב"ש (דהך) דהא דרך צנועות להצריך עדים חדשים בכל פעם דהא מודו

ל) וכני ל"ל כש"יו

ב״ש דאי משמשת לאור

הנר אינה צריכה עדים

דוסה דחשה שיש לה וסת דיה שעתה שלה בשעת וסת מודה דמטמא למפרע ועוד י"ל דהכא מיירי לענין שתהא מקולקלת למניינה: אלבא וםתות דאורייתא. השתא סבר הא דנקט ראתה

לאשמועינן דחוששת לראייתה ולא חשבינן לה כאילו ודאי ראתה מזמן הוסת וה"ה דכי לא ראתה חוששת ואם תאמר היאך רוצה להוכיח דוסתות דאורייתא והלא °אפי׳ אי וסתות דרבנן כיון דראתה עכשיו טמאה גם מזמן הוסת מספק וי"ל הני מילי לטהרות אבל מקולקלת למניינה לא הויא: אלמא וסתות דרבגן. וא״ת דלעיל

(דף טו.) אמר רב הונא לא שנו אלא שלא הגיע שעת וסתה כו׳ אלמא וסתות דאורייתא וי"ל דהכא האמר משמיה דרב וליה לא ס"ל ואליבא דרב איכא לקמן ב׳ לשונות אי נמי לעיל אתי כלישנא קמא דהכא: דרב נחמן בר יצחק אמר בוסתות גופייהו פליגי. נראה דהלכה דוסתות דרבנן דהא רב נחמן בר ילחק דהוא בתראה אית ליה דלרב וסתות דרבנן אובפ׳ יש בכור (בכורות דף מט:) פסיק כרב באיסורי ועוד דקיימא לן כר׳ יהושע דבסמוך לגבי רבי אליעזר וכחכמים לגבי ר' מאיר ואע"ג דתנן בפ' בנות כותים (לקמן דף לט.) ברישה דהיתה במחבה הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה מ"מ נראה דהלכה הוי וסתות דרבנו כדפרישית ועוד דאיכא דמוקי לה בפרק בנות כותים (שם) כרבי מאיר וכן פסק בשחלתות דרב חחחים ור"ח הילכך אשה שיש לה וסת ולא בדקה בשעת וסתה ואח"כ בדקה ומלאתה טהורה טהורה לבעלה ומיהו נראה לכתחלה לריכה לבדוק בשעת הוסת: וכור מבר ומתות דרבנן. נראה דדוקה במרגשת שבה דם זה

מן המכה ואפ"ה אם זמן וסת הוא אי וסתות דאורייתא חיישינן שמא גם מן המקור בא הדם אבל אם אינה מרגשת יציאת דם מן המכה טמאה לכ"ע אם הוא זמן וסתה דאי לאו הכי וכי לעולם לא תהא נדה והלא קודם מכה הוה לה וסת: במקור מקומו ממא קמיפלגי. ורשב"ג לטעמיה בריש תינוקת (לקמן דף סו.) ואע"ג דטומאת בית הסתרים היא ובפרק דם הנדה (לקמן נה:) אמר נמי דדם בעי רביעית והכא קאמר טמא אע"ג דליכא רביעית כדאמרינן בפ' יולא דופן (לקמן דף מא:) מקור שהזיע כב׳ טיפי מרגליות טמחה שמא הכא הלמ"מ הוא מדע שהמקור טמא והאשה טהורה: ב"ש אומרים צריכה ב' עדים על כל תשמיש. פרש״י ב׳ עדים חדשים ח׳ לפני תשמיש ואחד

לאחר תשמיש ומלנעת עד הבקר ובה״א דיה בב׳ עדים כל הלילה אחד לפני תשמיש ראשון ואחד לאחר תשמיש אחרון* וקשה דלפני תשמיש

לפני חשמיש רחשון וחחד נחטות משניש ממנון דוקבי. בבני הל בעו חדשים אלא לנועות יועד דמשמע או משמש לאור הנר אם רוצה ועוד קשה מה שפירש לב"ה דלא להקל ככ"ה ואפילו שמש לאו להיו הנר לריכה ל"ב"ש ב"היקה בכל משמש אלל ופינוש ב"ביש מתכל אל לה הוה שם מדיש אלל ופינוש ב"ב" או משמש אלל ופינוש ב"ב" אול הוא משמש אלל ופינוש ב"ב אול מתר דאינן לנועות עד שבודקות בו ב"א אדם שעל העד יאל לופיום רי" איין משלי מיות של היחה שם מדקות בו ב"ש אדם שעל העד יאל לעולם קיימא שפיר בו לפני תשמעיש אחר משמע דבכל שבחון הפה דלישוא בחוף הפה הכי משמע ב"ן לפני חשמיש אחר משמע בכל

כמין נפל. הלכך ספק וספק הוא דדלמא מעיקרא לאו נפל הוא: רחןישישת דראייתה. פרש"י לענין מעת לעת אע"ג דקי"ל כרבי בד א ב פיי פיג פהל ודאי גררוהו. הלכך ודאי וודאי הוא: וססות דאורייםא או דרבנן. הא דקיימא לן דבעי בדיקה בשעת וסתה דאורייתא היא דאם לא בדקה טמאה ואפילו בדקה אחר זמן ומלאתה טהורה דאורח בזמנו

בא ודם חואי ונפל לקרקע או דרבנן

הוא דאלרכוה ואם לא בדקה טהורה:

ולבסוף ראסה. בבדיקה ראשונה

שבדקה עלמה לאחר זמן ומלאחה

ממחה: חושם לוסתה וחושם

לראייתה. אם זמן וסתה קודם מעת

לעת של ראייתה מטמאינן טהרות

(מ) דוסתה ואילך דלמא בזמנו בא ואם

מעת לעת של ראייתה קודם לוסתה

דלא שהתה משעת וסתה עד ראייתה

מעת לעת אזלינן בתר ראייה וטמאה

מעת לעת. וקס"ד דה"ה נמי אם בדקה

ומנאתה טהורה דחוששת לוסתה והא

דנקט ראתה משום דבעי למימר

וחוששת לראייתה: טעמא דראתה.

דכיון דבבדיקה ראשונה מלאתה טמאה

אם בדקה נמי בשעת וסתה הוה

משכחה: דכ"ע. אפי׳ רב מודה דוסתות

דאורייתא והא דקאמר דבמנאתה

טהורה טהורה כשבלקה בשיעור וסת

של וסתה דודאי אי הוה דם הוה משכחא

ושמואל סבר אפי׳ הכי טמאה דאורח

בזמנו בא הואיל ולא בדקה בשעת וסת

ממש: וכאן שלא בדקה עלמה כו'.

הא דהאמר לעיל וסתות דאורייתא

וטמאה אפילו לרב בשלא בדקה עלמה

בשיעור וסת ואח"כ בדקה ומלאתה

טהורה טמאה יואיכא דאמרי דמר

אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי:

טמאה נדה. אם הגיע וסתה ולא בדקה.

קסבר וסתות דאורייתא: מבדק. לאחר

וסתה מנאתה טמאה טמאה משעת

וסתה טהורה טהורה: אף אנן נמי

מנינא. דלרבי מאיר וסתות דאורייתא:

במהבא. מחמת פחד ליסטין ובולשת:

הרואה דם מחמת מכה. שיש לה

במעיה: אפי׳ בחוך ימי נדתה. כלומר

בימים שהיא למודה לראות דהיינו שעת

עונתה או שעת וסתה: מהורה.

דתלינן במכה שבאותו מקום: אם יש

לה וסת חוששת לוסתה. כלומר כשחין

לה וסת קבוע מודינא לך שאף על פי

שעברה עונתה תולה במכה אבל אם יש

לה וסת הבוע וראתה ביום וסתה אפי׳

מחמת מכה חיישינו שמא טיפת נדה

מעורבת בו: מקומו טמא. וכל דם

הבא דרך שם ואפילו אינו דם נדה הוי

אב הטומאה לטמא אדם טומאת ערב

ואם נגעה בטהרות טמאים. וקאמר ליה

רבי כו׳ ולהקל על דבריו בא וה״ה אם

יש לה וסת כלומר אם אתה אומר

לטמאה מפני וסתה חוששת לוסתה

כמין נפל והא לידע אם זכר אם נקבה קתני ה"ק ובא כהן והציץ בו לידע אם נפל הפילה אם רוח הפילה ואת"ל נפל הפילה לידע אם זכר אם נקבה ואיבעית אימא כיון דחולדה וברדלם מצויים שם ודאי גררוהו שבעו מיניה מרב נחמן וסתות דאורייתא או דרבנן אמר להו מדאמר הונא חברין משמיה דרב אשה שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה ולבסוף ראתה "חוששת לוסתה וחוששת לראייתה אלמא יוםתות דאורייתא איכא דאמרי הכי קא"ל מעמא דראתה הא לא ראתה אין חוששין אלמא וסתות דרבנן איתמר אשה שיש לה וסת והגיע שעת וסתה ולא בדקה ולבסוף בדקה אמר רב יבדקה ומצאת ממאה ממאה מהורה מהורה ושמואל אמר אפילו בדקה ומצאת מהורה נמי ממאה מפני שאורח בזמנו בא לימא בוסתות קמיפלגי דמ"ם דאורייתא ומ"ם דרבנן אמר ר' זירא דכ"ע וסתות דאורייתא כאן שבדקה עצמה כשיעור וסת כאן שלא בדקה עצמה כשיעור וסת ר"ג בר יצחק אמר בוסתות גופייהו קמיפלגי דמ"ם וסתות דאורייתא ומר סבר וסתות דרבנן אמר רב ששת כתנאי ר' אליעזר אומר ממאה נדה ורבי יהושע אומר תבדק והני תנאי כי הני תנאי דתניא רבי מאיר אומר ממאה נדה וחכ"א תבדק אמר אביי אף אנן נמי תנינא דתנן ר"מ אומר יאם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה מהורה ישחרדה מסלקת את הדמים מעמא דאיכא חרדה הא ליכא חרדה ממאה אלמא וסתות דאורייתא לימא הני תנאי בהא נמי פליגי דתניא יהרואה דם מחמת מכה אפילו בתוך ימי נדתה מהורה דברי רשב"ג רבי אומר אם יש לה וסת חוששת לוסתה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר וסתות דאורייתא ומר סבר וסתות דרבנן אמר רבינא לא דכ"ע הוסתות דרבנן והכא יבמקור מקומו ממא קמיפלגי רשב"ג סבר אשה מהורה ודם ממא דְקאתי דרך מקור ואמר ליה רבי אי חיישת לוסת אשה נמי ממאה ואי לא חיישת לוסת מקור מקומו מהור הוא: מתני' בית שמאי אומרים צריכה ב' עדים על כל תשמיש ותשמיש או תשמש לאור הנר בית הלל אומרים ידיה בשני עדים כל הלילה:

כלומר יש לך לטמאה טומאת שבעה והואיל ואינך חושש לכך שהרי אתה אומר טהורה משום נדה שוב אין לה טומאה: בזרגבי' שני עדים. חדשים על כל משמיש אחד לפניו ואחד לאחריו ולמחר תעיין בהם: או תשמש לאור הנר. ותבדוק לחחר תשמיש עד שקנחה בו: דיה בשני עדים כל הלילה. אחד לפני תשמיש ראשון ואחד לאחר תשמיש אחרון. ואע"ג דמשמשת ולא ידעה אי חזאי ביני וביני בין לבית שמאי בין לבית הלל לא איכפת לן דלא הולרכו לבדוק אלא לחומר טהרות:

משמיש בודקות מיהו הא י"ל בודקות במשמיש אחר שבלילה שניה ועוד קשה מה יודעת מתי שימש באחרונה שתבדוק אחריו ואם היתה בודקת בשחר כשהיא עומדת א״כ אינה בודקת סמוך לתשמיש לידע אם בועל בנדות לטמא בועלה ז׳ ועוד קשה דקאמר ב״ש שמא תחפנה שכבת זרע בביאה שניה היה לו לומר בביאה אחרונה כיון דלב"ה אינה בודקת עד לאחר תשמיש אחרון ועוד דב"ה נקט נימוק וב"ש נקט לישנא אחרינא שמא תחפנה היה לו לב"ש נמי למינקט נימוק כיון דקאי על דם שברחם ולא על הדם שעל העד דהא בית הלל לא מלרכי בדיקה אחר תשמיש ראשון

וני׳ הרא"ש בעא מיניה (ל ה) נג" הרסים בעם מינים רבא מר"כן, ב) [לעיל ט. וש"כן, ג) [לקמן סד:], ד) [לעיל ט.] לקמן לט., ה) [לקמן עא. סוטה כ:], ו) ולקמן כב. מא: סו. עא.ן, האי לישוא אירא דאחר מלורע סי׳ פטן, ט) ודף יב.ן, הגהות הב"ח (ל) רש"י ד״ה חוששת וכו׳ טהרות דמוסתה ואילך:

גליון הש"ם

תום' ד"ה אלמא כו' אפי' אי וסתות דרבגן וכו'. עי' לעיל ט ע"א תד"ה הא וכו' דהוכיחו כן מסוגיא דהכא והיינו ללישנא בתרא דרב סבר וסתות דרבון ואפ״ה ס״ל דמלאה טמאה חוששת לוסתה דמנחה טמחה חוששת נוסחה וא"כ מה הקשו דלמא הלישנא קמא ס"ל דאי היה וסמות דרבנן לא מטמאינן למפרע לחוש לוסמה ובהא לתירולם דפליגי באם וסתות דרבנן אם מקולקלת למניינה:

הגהות מהר"ב רנשבורנ

א] תום' ד"ה ורב נחמן בר ילחק וכו' ובפרק יש בכור. נ"ב עי' מעדני י"ט בפ"ק סי" א" בד"ה וקי"ל הלכתא וכו": בר"ה וקי"ל הככחת וכוי: ב] ד"ח ב"ש אומרים לריכה וכו בהגיי בדיקה בכל משמיש אבל לפיי רשב"ם כל"ל: ג] בא"ד בהג"ה אבל לב"ה מיימא וכו׳ כצ"ל:

מוסף רש"י

כמין נפל. וספק ספיקא היא, דשתא לא נפל היה אלא שפיר מלא רוח (עדו מב.). אם רוח הפילה. שפיר מלא רוח, ואם תמצא לומר נפל הפילה. כלומר לכל אלה הוצרך, שמא רוח הוא ואגיד ואין כאן לא טומאת זכר ולא טומאת טונמטת זכנ זכם טונמטת נקבה, ואם אראה שהוא וולד צריכני לראות אם זכר אם נקנה (פסחים מ: וכעי"ז ע"ז שם). ודאי גררוהו. שם). מוחזקין הן ככך (פסחים שם) שחזקתן בכך והא ודאי הוא (ע"ז שם). וסתות דאורייתא. הלכה למשה דאורייתא. הככה נמסה מסיני דמחזקינן לה בטומאת ספק (לעיל טו. ועי׳ לעיל ט.). אם היתה במחבא. מחמת פחד כרכום (מלור) או לסטין (לעיל מ.). ולא בדקה טהורה. אם בדקה אחרי כן ומנאתה טהורה ולא אמר

תום' הרא"ש

חוששת לוסתה וחוששת לראייתה. אע"ג דקי"ל כר" דוסא דכל אשה שיש לה יסת דיה שעתה הא מסקינן . לעיל דשלא בשעת וסתה מודי להו. ועוד י״ל דלענין שתהא מקולקלת למנינה איירי הכא: **אלמא** וסתות דרבנן. הא דס"ל לרב הונא לעיל דוסתות דאורייתא לא קשה דהכא משמיה דרב קאמר ואליבא דרב מסיק בסמוך שתי לשונות: ורב נחמן בר יצחק אמר בוסתות גופייהו קא מיפלגי. כותיה קי"ל דהוא בתרא והלכתא כרב באיסורי כדאיתא